

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

186. An iudices laici possint praescribere numerum satellitum
Episcoporum, vulgo dicti Alarij? Ex p. 4. tr. 1. res. 100.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

appellatio comprehendantur, & ipsi expediant, quæ propria Episcoporum sunt circa iurisdictionem, non videtur eis denegandum idem privilegium, quod non fundatur in potestate Ordinis, sed potius dignitatis, unde ipsi Ordinarij vocantur; quæ omnia à fortiori procedunt in nostro Archimandrita Messanensi. Vide dictum Ciarlinium, qui omnia iuribus comprobatur. Et hæc duo dubia præsentis resolutionis, deseruiunt pro Illustrissimo D. Didaco Richens Carthaginensi Archiepiscopo, & Messanensi Archimandrita, maiorum bonorum dignissimo. Ad ea verò, quæ Cutellius scripsit in *patrocinio Regia in. part. 2. an. 195. & seq.* esse contra declarationes sacre Congregationis, patet in *resol. 1. huius Tractatus.*

RESOL. CLXXXV.

An familia Vicarij Episcopi, gaudeat privilegio fori? Ex part. 3. tract. 1. Ref. 46.

§. 1. Satis alibi firmatum est familiam Episcopi gaudere privilegio fori, nunc videndum est, an hoc privilegium extendatur ad familiam eius Vicarij & affirmatiue respondeo cum Ioan. Antonio de Nigdis in *Clem. unica. de vit. & honest. cler. Squillante de privileg. cler. cap. 7. dub. 2. n. 45.* Nouatio de *elect. fori, quest. 36. sect. 2.* & Aloysio Riccio Episcopo Vici Equentis in *praxi tom. 1. resol. 471. n. 6.*

RESOL. CLXXXVI.

An indices laici possint prescribere numerum satellitum Episcoporum, vulgo dictorum Alarij? Ex part. 4. tr. 1. Ref. 100.

§. 1. Negatiue respondeo, & ideo, teste Gauanto in *enchirid. Episc. ver. forum Episcopale, n. 36.* & Barbo de *iure Pontificio lib. 1. cap. 11. num. 75.* Sacra Cardinalium Congregatione die 14. Aprilis anno 1615. decreuit, quod Episcopus potest habere tot satellites, quot voluerit. Unde tempore Philippi Regis Francie, cum ministri Regij contra Prælatos illius Regni instarent, quod dicti Prælati magnam haberent multitudinem officialium, tunc Cardin. Petrus Bertrandus in *2. Respons. ad articulos laicorum, num. 7.* sic responderet *fol. mibi 272.* Tam de ratione, quam de iure, & consuetudine quilibet Prælati in quacumque parte suæ diocesis potest habere officiales suos, & eadem ratione & spiritualis iudex. Sed si tales Commissarij abusi fuerint in aliquo seu etiam abutantur, parati erunt Prælati tales abusus corrigere, & apponere remedium opportunum; vel si alicubi sit talium commissariorum nimia multitudo, ipsi de sufficienti numero prouidebunt. Ita Bertrandus. Unde ex his apparet non posse Principes laicos determinare numerum satellitum Episcoporum pro quacumque ciuitate, & si de illis esset nimia multitudo, instent & rogent Episcopos vt ipsi de sufficienti numero prouideant, qui quidem iustis petitionibus Principum debent acquiescere. Et ita post hæc scripta inveni hanc sententiam docere Venerum in *examine Episc. lib. 4. cap. 12. an. 5.* vbi sic ait: Si fuerit controuersia, vel querela inter iudicem secularem & Ecclesiasticum, propter multitudinem ministrorum, quis debet determinare numerum certum?

Respondeo iudex Ecclesiasticus superior; nam iudeus laicus, etiamsi sit Prorex, non potest cognoscere causam Ecclesiasticam Episcopi, vel Vicarij, aliàs incidit in excommunicationem laram à iure; bene tamen potest obseruare, vt talis numerus reformetur representando damna & incommoda. Ita Venerus.

RESOL. CLXXXVII.

An offendentes cursorem, seu alium Ministrum Episcopi, non in executione officij, sed ex odio, & inimicitia priuata sint puniendi, ab Ecclesiastico, vel à iudice seculari?

Et an saltem hic casus sit mixti fori? Et in exemplum adducuntur alij diuersi casus pro praxi. Ex part. 6. tr. 8. & Misc. 3. Ref. 3.

§. 1. Casus in facti contingentia nouissimè accidit, de quo magnam controuersiam scio extitisse, quid ego sentiam more meo breuiter exponam. Dico igitur, tale delictum priuatiue ad Ecclesiasticum spectare posse suaderi, quia iurisdictioni Iudicis habentis personam subiectam, delinquens in illam, subiicitur, unde parum refert si persona subiecta offendatur intuitu officij vel ex odio priuato. Ergo, &c.

2. Sed ego de hoc casu interrogatus ab eruditissimo, & nunquam satis laudato Domino meo Merlino Sacre Rotæ Decano libenter eius voto mihi exhibito tunc adhæsi; & ideo assero hoc delictum vt supra expositum, esse delictum mixti fori, & ita si iudex Laicus præueniat, non posse iudicem Ecclesiasticum illum inhibere. Probatum hæc opinio reiiciendo argumenta superius posita. Et primò: Quia offendens vel iniurians Clericum, quem certum est esse personam subiectam Iudici Ecclesiastico, magis quam officialem Curie Episcopalis, tamen hoc non obstante potest puniri à iudice Laico, si præueniat. Ergo à fortiori offendens Officialem Episcopi, licet sit persona Episcopo subiecta puniri potest à iudice Laico, sicuti vt dictum est puniret offendentem Clericum.

3. Nec valet dicere antecedens esse falsum, nam *Gl. in Auth. Item nulla. Cod. de Episc. ver. ab Ecclesia Barrol. leg. 1. n. 144. de summa Trinit. Maranta in speculo part. 6. n. 141.* & alij asserunt, in tali casu punitionem offendentis Clericum, ad solum Iudicem Ecclesiasticum pertinere. Non inquam valet hoc dicere, nam bene perspecta generalitate textus in *c. 1. de foro compet. dicendum est tale crimen esse mixti fori, vt rectè obseruat inter alios Hispanus Valboa de Magronejo in Lectionibus Salmanticensibus super dict. cap. 5. n. 34.* Martha de *Iurisdict. part. 2. cap. 27. num. 6.* & alij quos citat & sequitur Chartarius *Decis. 6. criminali n. 2.* Non est igitur admittendum argumentum contrarium: videlicet persona officialis Episcopi est ei subiecta; ergo illam offendens non potest puniri à Iudice Laico, sed subiicitur iurisdictioni Episcopi priuatiue, nam Clericus est persona etiam Episcopo subiecta, & tamen, vt dictum est, si à Laico offendatur, potest Laicus à seculari iudice puniri, si præueniat.

4. Probatum secundò nostra sententia, quia est dispar ratio quado quis offendit officialem Episcopi in executione sui officij, & quando hoc facit ex odio & priuata inimicitia, & ideo in primo casu concedo cognitionem talis delicti priuatiue spectare ad Iudicem Ecclesiasticum, non autem in secundo casu. Adesse verò magnam differentiam inter